

מדעי ההתנהגות - מסלול 10 שנות לימוד חוברת הנחיות והמלצות למורים לכתיבת עבודה בנושא המשפחה

איסוף ארגון ועריכה: אילת כ"ץ

מדעי ההתנהגות - נושא המשפחה

נושא המשפחה נלמד כחלק ממדעי ההתנהגות במסלול 8 = 1 יח"ל
 נושא המשפחה נלמד כחלק ממדעי ההתנהגות במסלול 12 = 2 יח"ל
 במסלול 10 הלומדים כותבים עבודה בנושא המשפחה = 1 יח"ל

חומרי הלימוד בנושא המשפחה עומדים לרשותכם הן במסלול 8 שנות לימוד, והן במסלול 12 שנות לימוד.

הלומדים יזדקקו לידע המצוי בחומר הלימוד לצורך כתיבת העבודה

במסלול 8 שנות לימוד הנושאים הנלמדים הם:
(לרשותכם מערכי שיעורים ומצגות מלוות)

שם השער	מספר שעות לימוד מומלצות	פירוט
שער המשפחה 40 שעות	נושאי השער השני חלק ראשון: 1 - המשפחה כמערכת, 2- תפקידי המשפחה, 3- יחסים במשפחה 20-25 שעות לימוד	מושגים: מערכת, גבול, מדרג, דור, קואליציה. תפקידי המשפחה, מעגל חיי משפחה: זוגיות מחייבת, נישואין, לידת ילדים, שלב אמצע החיים, "הקן המתרוקן", יציאה לגמלאות, זיקנה פער דורות.
תקשורת במשפחה 10-15 שעות לימוד	תקשורת במשפחה 10-15 שעות לימוד	<u>סוגי תקשורת במשפחה</u> תקשורת בינאישית, תקשורת מילולית, תקשורת לא מילולית, תקשורת חוסמת, חסמי תקשורת, תקשורת פתוחה, תקשורת אפקטיבית "מסר אני", "מסר אתה", אמפתיה, קונפליקט

במסלול 12 שנות לימוד הנושאים הם :
(לרשותכם מערכי שיעור ומצגות מלוות)

נושא	מושגים	פירוט
משאבים משפחתיים 4 שעות	משאבים כלכליים משאבים פסיכולוגיים משאבים חברתיים משאבים תרבותיים	סוגי משאבים המשאבים העומדים לרשות המשפחה : משאבים כלכליים : מצרכים ומוצרים , כסף, רכוש, יכולת השתכרות. מקצוע משאבים פסיכולוגיים, רגשיים : הכלה - קבלה, אמפתיה, הכלה מודעות עצמית, אינטליגנציה רגשית. דימוי עצמי, משאבים חברתיים : משפחה, חברים, קשרים בינאישיים, ארגונים ועמותות, קבוצות תמיכה, זכויות אזרח, קהילה, משאבים תרבותיים : ידע, השכלה, שפה, דפוסי התנהגות, דפוסי צריכה תרבותית.

מעגל חיי המשפחה 8 שעות	שלבים במעגל חיי משפחה : זוגיות, הרחבת הקן, שלב אמצע החיים, הקן המתרוקן, דור הסנדוויץ', זיקנה	מעגל חיי משפחה, זוגיות, גיל ההתבגרות, "הקן המתרוקן", זיקנה. מעברים, לחץ, משבר, דור הסנדוויץ'- דור הביניים, פער דורות, משאבים משפחתיים שלבים במעגל חיי המשפחה : עזיבת משפחת המוצא, זוגיות מחייבת, נישואים, לידות ילדים שלב אמצע החיים : הקן המתרוקן, סבאות, זיקנה.
---------------------------	---	--

תקשורת במשפחה 10-12 שעות	תקשורת בינאישית, תקשורת מילולית, תקשורת לא מילולית, תקשורת חוסמת, חסמי תקשורת, תקשורת פתוחה, תקשורת מקדמת, תקשורת אפקטיבית תקשורת אסרטיבית	<u>סוגי תקשורת במשפחה</u> תקשורת בינאישית, תקשורת מילולית, תקשורת לא מילולית, סוגי תקשורת, "מסר אני", "מסר אתה", אמפתיה, קונפליקט <u>דפוסי תקשורת אופייניים במשפחות :</u> תקשורת חוסמת : האשמה, ביקורת, הטפת מוסר, עלבונות, הוראות ואיומים, סודות, מסרים לא ברורים, מסרים
--------------------------------	--	---

מסר האני, מסר האתה	סותרים. שימוש במסר "אתה". תקשורת מקדמת: הידברות ושיתוף פעולה, תקשורת פתוחה, ברורה, מסרים חד משמעיים, הקשבה, אמפתיה, חיזוקים, הסברים,
--------------------	---

נושא	מושגים	פירוט
הורות סוגיות ודילמות 10 שעות	סמכות הורית, מנהיגות הורית. אסרטיביות, סמכותיות, עצמאות, תלות, חלוקת תפקידים, ערכים ונורמות, ערכים מתנגשים, נורמות משפחתיות, חינוך	<u>תפקידים הוריים</u>: סיפוק הצרכים הבסיסיים של בני המשפחה: מזון ומגורים, שייכות ואהבה, תמיכה והערכה, הגשמה עצמית. גישות שונות לשאלה מהו "הורה טוב"? "GOOD ENOUGH MOTHER" "האם הטובה דיה" דונלד וויניקוט, <u>סוגיות משפחתיות</u>: דמוקרטיה במשפחה- שוויוניות? היררכיה? אנרכיה? מהי סמכות הורית? עד כמה? כללים וגבולות במשפחה. שכר ועונש – מטרות: הבחנה בין טוב ורע, התפתחות השיפוט המוסרי (המצפון), הצבת גבולות. <u>חלוקת תפקידים</u> - מבוגרים, ילדים, שוויונית מגדרית ערכים ונורמות משפחתיות לצד נורמות חברתיות, ערכים מתנגשים, קריירה (עבודה) והורות (אמהות).

פירוט	מושגים	נושא
טכנולוגיה : תקשורת מקוונת, אינטרנט, רשתות חברתיות, צ'אט, משחקי מחשב, מכשירי טלפון ניידים עתירי תקשורת, טלוויזיה.	רשתות חברתיות צ'אט, טלפונים ניידים טלוויזיה תקשורת מקוונת	גידול ילדים בחברה טכנולוגית משתנה 2-3 שעות
חיי הילדים והנוער תחת השפעת האינטרנט והתקשורת . השלכות על חיי המשפחה, על יחסי הורים וילדים, על התנהגות, לימודים, שפה, ידע וקשרים חברתיים. רשתות חברתיות – פייסבוק, טוויטר ועוד, צ'אט – היתרונות לעומת סכנות החשיפה לרשת האינטרנט. התמודדות ההורים עם הרגלי הצריכה ותכניה. (הגבלה, שליטה, פיקוח)		

כתיבת עבודה בנושא משפחה - מסלול 10 שנות לימוד

כתיבת עבודה מסלול 10 שנות לימוד

רציונל לשינוי

❖ הרחבת מספר מסיימי מסלולים 10/12 שנ"ל

❖ פיתוח מיומנות קוגניטיבית

❖ מותאמת ללומד העצמאי

❖ צמצום נזקי מאסר

❖ מתן מענה למאסרים קצרים

למורים/ות, רגע לפני תחילת העבודה.....

כתיבת עבודה מעמידה אתגר התמודדות גדול לרוב הלומדים שלכם, לכן יש צורך לייצר רלוונטיות משמעות וחיבור לתהליך כתיבת העבודה.

איך מייצרים רלוונטיות בלמידה?

רלוונטיות קשורה למוטיבציה הפנימית של הלומד/ת בתהליך הלמידה. כאשר הלמידה רלוונטית תהיה יותר השקעה, מעורבות תחושת עניין סקרנות וחשיבות. למידה של מיומנויות או של תכנים רלוונטיים, תקדם ותניע את הלומדים לשאול, להבין ולשלוט בנלמד. למידה כזו תיצרב בזיכרונם של הלומדים ולבסוף תהפוך עבורם את הידע לידע מוצק.

אמיל"י אני מה יוצא לי (מזה)

למה זה טוב לי?

ערך חיצוני

כיצד הלמידה תתרום לי. למידה הופכת לרלוונטית כשהלומד/ה מכיר/ה בכך שיש לה ערך "שימושי" לחיים.

איך זה קשור אלי?

ערך פנימי

הערך הפנימי בלמידה רלוונטית עונה על השאלה: **איך זה קשור אלי?**

המלצה

ההמלצה היא להתקדם בכתיבת עבודה בשיטת ה"רכיבה על אופניים" (לימוד רכיבה הוא תהליך הדורש זמן, והסכמה ליפול). דפוסי התנהגות וחשיבה חדשים אינם שונים, כיוון שגם בכתיבת עבודה מדובר בכישורים נרכשים שאנחנו לומדים. יש מקום לכתיבת טיוטות, יש מקום להתקדם לאט, צעד אחר צעד עם "גלגלי עזר" (פיגומים = כלים תומכים) יש מקום להתקדמות של כל לומד בקצב שלו.

מורים/ות ,

תהליך העבודה שלכם עם הלומדים, נעשה הן בקבוצות והן פרטנית. בהובלת תהליך העבודה, עליכם להיות מורים מעבירי ידע כמובן, אך גם מנחים ומלווים.

זה דורש מכם המורים התנהלות שונה. כי כל לומד בוחר נושא כרצונו, ומכאן שהתהליך הוא פרטני. השאיפה היא שהלומד יכתוב עד כמה שאפשר את העבודה שלו באופן עצמאי. הרצון הוא שבמהלך תהליך הכתיבה תלות הלומדים במורה יצטמצם.

בעצם, אתם מנחים ומלווים סוג של הוראה-למידה מותאמת ללומד. בתהליך הכתיבה אתם מקדמים ומעודדים למידה עצמאית, מחזקים דימוי עצמי של הלומד, ומטפחים אצלו ביטחון ביכולת שלו להצליח במשימת הכתיבה.

תפקידכם לשמש גשר בין עולם הקושי ובין עולם ההזדמנויות והבחירה.

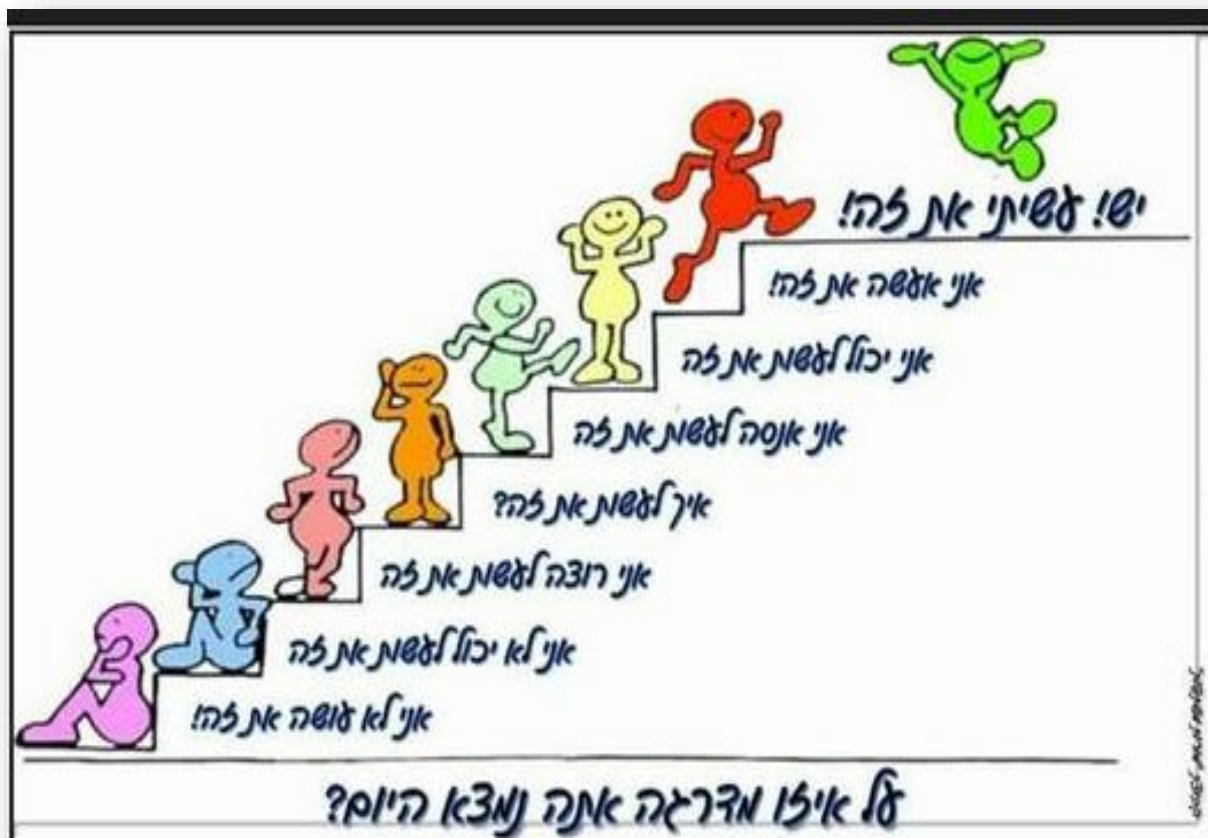
כיוון שהעבודה היא גם קבוצתית וגם פרטנית, עליכם לתכנן את קצב כתיבת העבודה וההתקדמות של כל אחד מהלומדים בנפרד.
 ברור הוא שכל לומד זקוק לתשומת הלב האישית שלכם.
 יש לשער שבתהליך תתקלו **בחסמי למידה רבים אצל הלומדים:**

- קושי בארגון התוכן נושא העבודה וכתיבתו.
- קושי בהתארגנות כיצד כותבים עבודה על חלקיה השונים.
- מוטיבציה נמוכה - בה הלומד מתקשה לגייס מוטיבציה פנימית להתמודדות עם כתיבת עבודה. בשל חוסר מיומנויות כתיבה, וחוסר התנסות בכתיבת עבודות מסוג זה.
- עליכם המורים/מורות לסייע ללומדים הן מבחינה פדגוגית לימודית, הן בארגון והן מבחינת התמודדות רגשית עם נושא המשפחה.

מומלץ לבדוק עם כל לומד באיזו מדרגה הוא נמצא ביחס לעבודה?

זו נקודת המוצא .

כך תבינו לאילו "פיגומים" "רמות תיווך" הלומד זקוק כדי להתחיל ולהתקדם בכתיבת העבודה

המודל של ויגוצקי (פיגומים)

אזור ההתפתחות הקרובה (המקורבת)

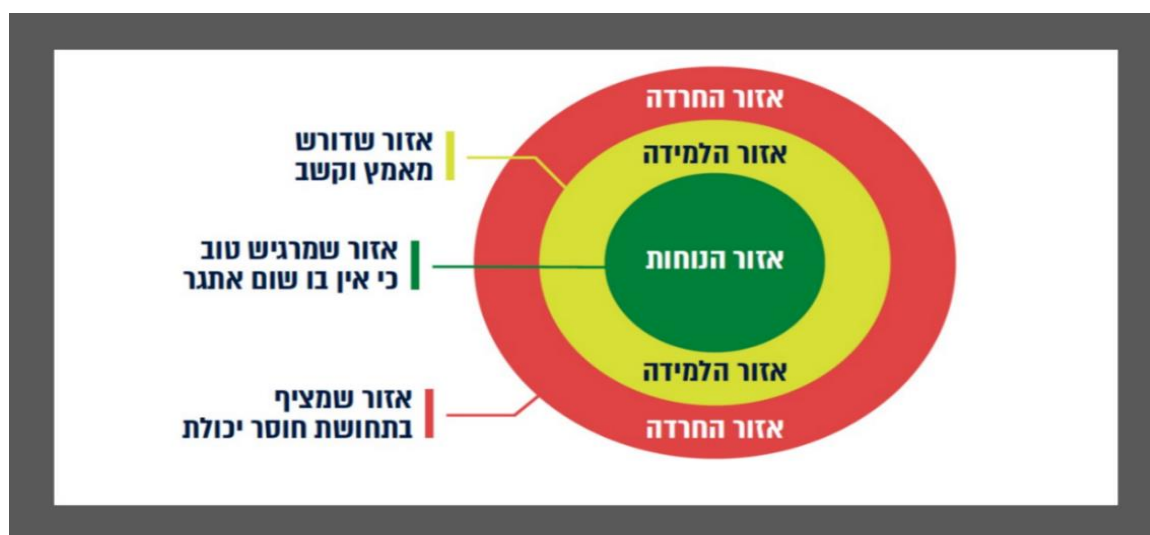
קיים פער בין היכולת ורמת הביצוע של הלומד לבין רמת הביצוע שהוא צריך להגיע אליה. הלומד יוכל לעשות זאת בעזרת ההנחיה וההדרכה של המורה. (פיגומים)

מצב עכשווי: מה הלומד יודע עכשיו?

מצב קרוב: מה הלומד לא יכול עכשיו אבל יוכל בעזרת המורה. (פיגום)

מצב רחוק: דברים שהלומד לא יודע לעשות אותם, אך ידע בעתיד לאחר סיוע. ההנחיה והליווי של המורה מאפשר מרחב להתקדמות. וכך לאט, באופן הדרגתי המורה מסיר את הפיגומים עד שהמשימה מתבצעת על ידי הלומד בשלמותה.

יש לכם הזדמנויות למלא ללומדים את "מיכל הדלק" שלהם!

מה עליכם לעשות כדי להגיע מפעולה לתוצאה?

- רשמו את התוצאה המדויקת אליה הלומד צריך להגיע
- פרקו את התוצאה לחלקים....
- תכננו את הפעולות האופרטיביות אותן עליכם לעשות מול כל לומד.

מה התלמיד/ה צריך?

מהם פרטי הידע שעל התלמיד/ה ללמוד, מהן האפשרויות המזדמנות בעבודה לתרגול מיומנויות כתיבה, אילו היבטים ערכיים טמונים בה.

מה הלומד יכול?

מהן יכולות הלומד? בתחום התוכן: איזה ידע עומד לרשותו לצורך כתיבת העבודה? באיזו מידה הוא שולט/ת כבר עתה במיומנויות הנדרשות?

מה התלמיד/ה רוצה?

השאלה הזו נסובה סביב הממד המוטיבציוני בתהליך הלמידה והיא נעוצה בגורמים הבאים:

- ידע: עד כמה הידע הנלמד רלוונטי, מעניין ומאתגר מבחינת הלומד?
- מסוגלות: עד כמה התלמיד/ה בטוח/ה ביכולתו ללמוד את הנושא בהצלחה?
- סביבת למידה: באיזו מידה הדינמיקה בכיתה ותהליכי הלמידה בה מעצימים את הלמידה של הפרט ושל הכלל? באיזו מידה סביבת הלמידה בטוחה ומעודדת.

כדי להגביר מוטיבציה לפעולה, מומלץ להכין סרגלי מאמץ והצלחה,
וסרגלים אישיים המתאימים לכתיבת עבודה

לשבח את התהליך, ולא את התוצאה – אם נשים את הזרקור על המאמץ ועל
העבודה הקשה – אז המסר הוא שהערכתנו נתונה למאמץ, לתהליך, וזה בסופו של
דבר גם מה שיוביל להצלחה.

הצעה לדף מאמץ והצלחה לאורך כתיבת העבודה

			
הצלחתי	התאמצתי	ניסיתי	רציתי
פנקם המאמצים וההצלחות של –			

אמונות מגבילות ושינוי מחשבת

"מה שאנו מאמינים בו, הוא מציאות עבורנו. הוא לא בהכרח

נכון, אבל הוא המציאות שלנו". אנדי שו סופר בריטי

אפשר לנסות...	במקום...
1. אף פעם לא עשיתי את זה קודם	1. אני ממש גרוע בזה
2. אני עוד לומד איך	2. זה קשה מדי
3. עכשיו שאני יודע טוב יותר אני יכול לעשות טוב יותר	3. אני לא יכול לעשות את זה
4. זה לא עבד, אצטרך לנסות בדרך אחרת	4. אני כשלון

הצעות לפעילויות לפני שמתחילים בכתיבת העבודה

הנחיות לפעילות קוביית שיח רגשי המשפחה הגרעינית שלי ואני

מספר המשתתפים: קבוצות של 2-4 משתתפים

משך הפעילות: שנים שלושה סבבים

כל אחד בתורו זורק את הקובייה ועונה על השאלה המתאימה למספר שיצא בזריקה.

קוביית שיח רגשי – המשפחה הגרעינית שלי ואני

1. כוח שאני מקבל/ת מהמשפחה שלי
2. משפט ששמעתי בבית וגדלתי עליו
3. ערך חשוב שאני מביא/ה מהבית שלי
4. דבר אחד שאני רוצה להודות למישהו במשפחה שלי
5. קונפליקט "ריב" (אי הסכמה) שעולה לעיתים קרובות בבית
6. משהו שאני תורמ/ת מוסיפ/ה למשפחה שלי

הגדרה למשפחה – מהי משפחה?

- ❖ מרדוק (1945) משפחה צריכה לכלול גבר ואישה נשואים + צאצאים.
הבעיות: משפחות חד-הוריות, מאומצים, חד מיני לא מתקבלים.
 - ❖ סטייסי (1990): משפחה היא קבוצת אנשים שאוהבים זה את זה,
ודואגים זה לזה. הבעיות: הגדרה מאוד רחבה וכוללת המון דברים, וגם אם זה קבוצת אנשים שיש אלימות ואין אהבה זה לא יקרא משפחה למרות שהם נשואים ויש ילדים.
 - ❖ משוניס (1994): משפחה היא קבוצת חברתית של 2 אנשים או יותר
הקשורים בקרבת דם, נישואים או אימוץ וחיים בד"כ יחד.
 - ❖ קשרים בלתי הפיכים שאינם ניתנים לבחירה.
 - ❖ אנשים הגרים תחת קורת גג אחת.
 - ❖ קבוצת אנשים אשר אינם מתגוררים באותו בית – אך יש ביניהם קשרים.
 - ❖ מערכת חברתית טבעית.
- "המשפחה היא עמוד השדרה של החברה." ~ ויקטור הוגו
 - "המשפחה היא היחידה הטבעית והבסיסית של החברה וזכאית להגנה של החברה והמדינה." ~ ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם, סעיף 16
 - "משפחה היא התא ההכרחי הראשון בחברה האנושית." – האפיפיור ג'ון

שיח

- ❖ מדוע לדעתכם יש כל כך הרבה הגדרות למשפחה?
- ❖ למה כל כך קשה להגדיר מהי משפחה?
- ❖ הציעו את ההגדרה שלכם ל...מהי משפחה....

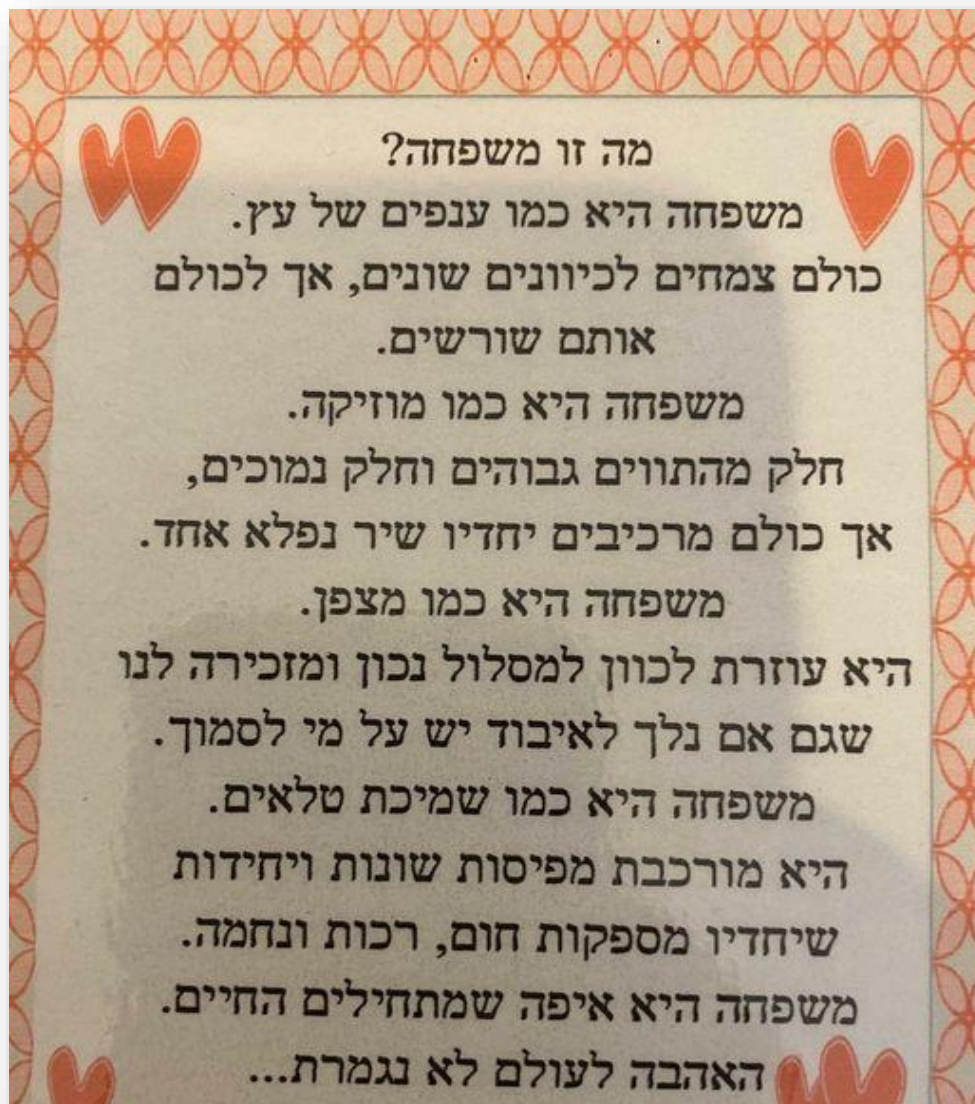
אפיינו את המשפחה שלכם, לאיזו הגדרה משפחה היא מתאימה?

**משפחות מכל
הסוגים וכל הצבעים**

**איזה סוגי משפחות אתם מזהים בתמונה?
האם יש סוגי משפחה נוספים שאינם בתמונה?**

משפחה היא כמו.....

שיח - מהי עבורכם משפחה?

1. לאיזה היגד אתם מתחברים?

2. המשיכו את המשפט:

❖ משפחה עבורי היא כמו.....

❖ בית בשבילי הוא..

מבנה העבודה

נושא	עמודים
שער	1
תוכן עניינים	2
הקדמה	3
גוף העבודה	4-6
מסקנות	7
נספחים	8
מקורות	9

הקדמה / מבוא

מבוא- פתיח לעבודה, מציג את הנושא ומורכב משלוש פסקאות :
פסקה מס' 1 : נושא העבודה + הקשר האישי שלכם לנושא העבודה (מדוע בחרתם דווקא בנושא זה?)
פסקה מס' 2 : במה עוסקת העבודה (נושא העבודה) התמקדות בשאלות שכתבתם שעליהן אתם רוצים לענות בעבודה זו.
פסקה מס' 3 : דרך איסוף המידע : במה נעזרתם? חומר הלימוד? בראיונות, שאלונים?
בהקדמה ניתן להוסיף דברי תודה למי שסייע בהכנת העבודה
ההקדמה כתובה בנימה אישית ובקיצור.

דוגמה להקדמה /מבוא

משפחה היא חלק משמעותי בחייו של אדם, מהרגע בו הוא נולד ועד הרגע בו הוא עוצם את עיניו.

- ❖ **העבודה שלי תעסוק במשפחה שלי ובסוגיה.....**
- ❖ **בחרתי לחקור את הנושא בגלל.....**
- ❖ **הנושא הזה מעניין אותי כי.....**
- ❖ **בעבודה זו אציג את המשפחה שלי ואתמקד ב..**

גוף העבודה - נושאים אפשריים לכתיבת העבודה

1. הגדרת המושג משפחה עם נגיעה אישית למשפחה שלי כולל הגדרת משפחה גרעינית ומורחבת (תלוי בנושא העבודה)
2. חלוקת תפקידים במשפחה
3. תפקידי המשפחה
4. תפקידי ההורים
5. שלבים בחיי המשפחה שלי
6. סמכות הורית
7. משפחה מודרנית / משפחה מסורתית – הבדלים ונקודת מבט אישית על המשפחה שלי
8. כללים וגבולות במשפחה
9. תקשורת במשפחה – סוגי תקשורת והשפעת התקשורת על היחסים במשפחה
10. משברים במשפחה- סוגי משברים, סיבות למשבר, התמודדות עם משבר / קונפליקט
11. מעגל חיי המשפחה – שלבים במחזור
12. תקשורת במשפחה
13. הורות – סוגיות ודילמות
14. מעמד הזקנים במשפחה שלי
15. הקן המתרוקן"- במשפחה שלי
16. חיים במשפחה רב דורית (הבדלים בין משפחה ערבית ליהודית)
17. מעמד הנשים במשפחה הערבית/ יהודית
18. סמכות הורית שלי מול ילדי/סמכות הורית של הורי מולי, הצבת גבולות מרחוק

בחירת נושא איך בוחרים נושא לעבודה?

- בחרו נושא שמעניין אתכם,
- נושא שמעורר את סקרנותכם,
- נושא שהוא משמעותי עבורכם,
- משהו שאתם רוצים לדעת עליו יותר,
- נושא ברמת קושי שמתאימה לכם,
- נושא שקצב הלמידה שלו מתאים לכם.

למורים/ות ! חשוב לזכור....

מהנאה להנעה

חשוב שמשימות הכתיבה שיינתנו לתלמידים יהיו בדרך שתעודד את הלומדים לכתוב.

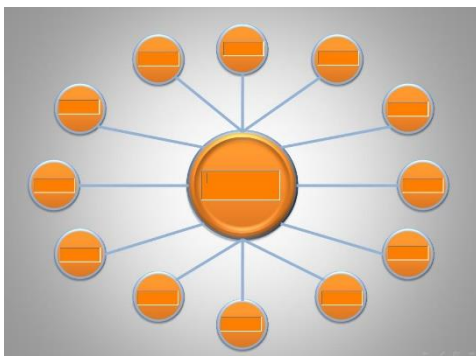
תהליך הכתיבה צריך להיות חווייתי כדי לעורר את חדוות היצירה של הלומדים.

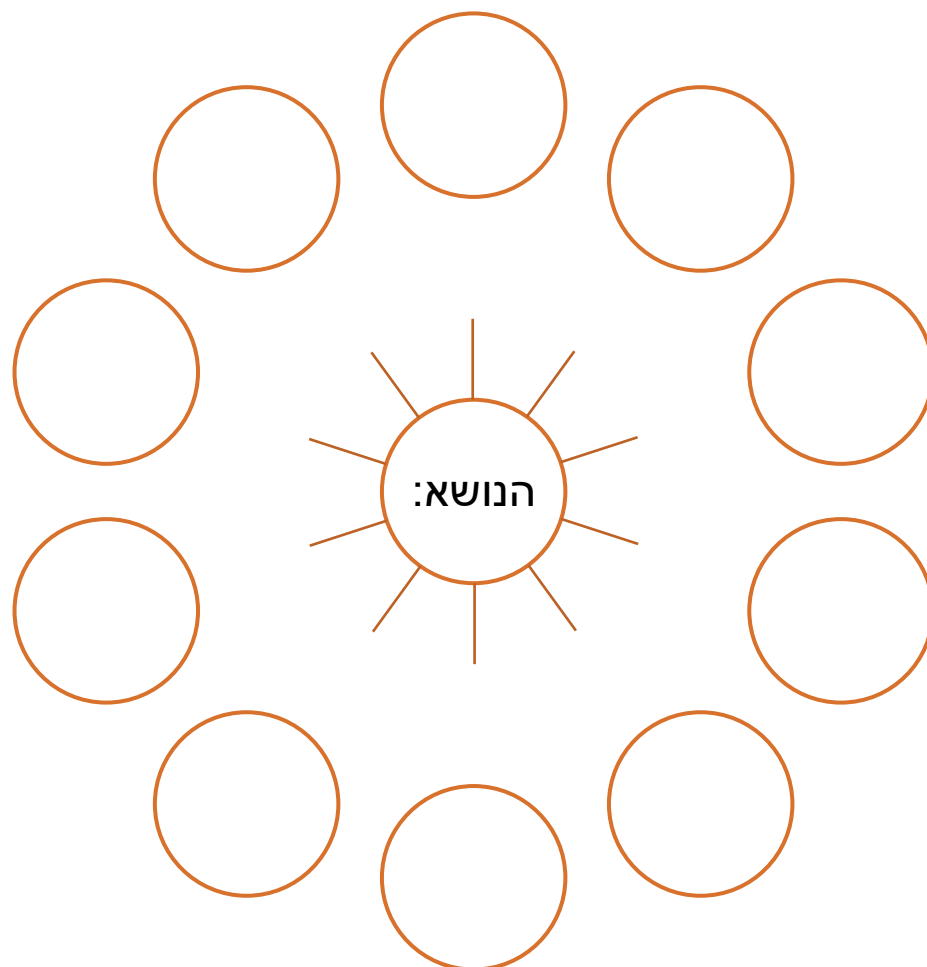
עיקרון הבחירה

חשוב לאפשר לתלמיד בחירה, כדי שיתחבר לנושא הכתיבה ויכתוב טקסט שיש לו משמעות עבורו. אפשרו שימוש בתמונות, אפשרו שימוש בקומיקס.

לאחר בחירת הנושא מומלץ....

- לשאול שאלות סביב הנושא שנבחר
- לברר ולכתוב אילו מושגים שנלמדו יבואו לידי ביטוי בעבודה
- הכינו שמש אסוציאציות כתבו את של הנושא במרכז, ומסביב כתבו: רעיונות, אסוציאציות, מושגים, הקשרים.

תרגיל "שאלות נטו"

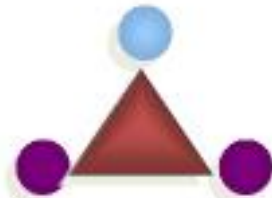
בחרו נושא, אתגר, בעיה, דילמה.
במקום לנסות לפתור אותם, נסו לנסח כמה שיותר שאלות הנוגעות
לאותו נושא, בלי לחשוב על תשובות לאותן שאלות.

סוגים שונים של שאלות

שאלות המסייעות:

- להתמקד
- לחפש מידע
- לתכנן
- לעבד נתונים
- להציע כיוונים חדשים

דרך המלך - סביבת הנחייה מחוקשבת להכנת פרויקטים - גרסה 4.0,
 © כל הזכויות שמורות לעמותה לקידום החינוך המדעי בגליל ולמחלקה להוראת המדעים במכון ויצמן.

רגע לפני שנכנסים לכתיבת לב העבודה....

שאלות בירור לחיבור וקשר משפחתי

מי אני, מאין באתי ולאן אני הולך ?

שיח ושיתוף, ולאחר מכן כתיבה

שם משפחה

האם לשם המשפחה שלך יש משמעות ?

שם פרטי

- מי בחר את שמך
- האם יש לשמך משמעות
- האם אתה קרוי על שם משהו מיוחד
- האם אתה אוהב את שמך
- האם היית רוצה שם אחר ? איזה ? למה דווקא השם הזה
- האם יש לך שם חיבה
- מי קורא לך בשם חיבה

לאפשר בחירה – הלומד יבחר 3 שאלות ויכתוב עליהן

- שתי דמויות מהמשפחה ואיך השפיעו עליי
- שתי מסורות או שני מנהגים משפחתיים שמשמעותיים לי
- שני משפטים שחוזרים אצלנו בבית
- שני אירועים משמעותיים שמציינים אצלנו בבית
- שני דברים ייחודיים למשפחה שלי
- שני ערכים שמכבדים אצלנו בבית
- שני דברים שאנחנו עושים/עשינו כל המשפחה יחד.

שימוש במושגים

על פי הנושא שהלומד בחר יש צורך להתארגן לעבודה סביב המושגים שנלמדו
אפשר להציג את המושגים בטבלה ואז לכתוב את קטע העבודה המתאים

דוגמה: מושג ופירושו - מעגל חיי המשפחה

מושג	פירוש המושג
משפחת מוצא	ההורים של בני הזוג ומשפחתם הקרובה
משפחה גרעינית	התא הבסיסי המשפחתי הכולל: הורים וילדים
משפחה מורחבת	כל בני המשפחה המורכבת ממשפחות המוצא של בני הזוג, האחים האחיות, הדודים והדודות, בני הדודים ובנות הדודים
דור הסנדוויץ'	הדור הנמצא בין הוריו המזדקנים מצד אחד, לבין ילדיו ההולכים ומתבגרים מצד שני. מטפל בהורים ובילדים
הקן המתרוקן	מתאר שלב בחיי הורים, ובכל משפחה מתבגרת, בו אחרון הילדים עוזב את הבית ומשאיר את הוריו ב"קן ריק", מטאפורה המתארת את החיים לאחר עזיבת הילדים
גיל הזהב	שלב הזיקנה – תקופה בה מתמודדים עם הזיקנה התמודדות עם בגידת הגוף, מחלות, מוגבלויות כרוניות, מוות בן/בת זוג וחברים. התמודדות עם משמעות הקיום ומימוש בחיי היום יום.

רעיון יצירתי לכתיבת מושגים

בצילום שלפניכם דוגמה למושג סבא: פירוש ומשמעות

באילו דרכים יצירתיות נוספות ניתן לשלב מושגים בתוך העבודה?

**בהתאם לנושאים שכל לומד בוחר, עליכם ללמד ולהקנות מושגים וידע.
להזכירכם ! מערכי השיעורים והמצגות עומדים לרשותכם.
במערכי הלימוד תוכלו למצוא פעילויות שמקדמות סקרנות ומוטיבציה.
לדוגמה: נושא המשפחה הגרעינית והמורחבת**

א. בירור והבנת המושגים

כתוב מהי משפחה גרעינית ?

כתוב מהי משפחה מורחבת ?

ב. מהמושג הכללי לתיאור האישי

תאר את הרכב המשפחה שלך?

האם המשפחה שלך גרעינית או מורחבת?

את מי המשפחה המורחבת שלך כוללת?

כמה דורות יש במשפחה שלך?

כתוב את שמות בני המשפחה שלך על פי סדר הדורות

דורות	שמות
סבא וסבתא רבא רבתא	
סבא וסבתא	
הורים	
ילדים	
נכדים	
נינים	

דוגמה נוספת

א. בירור והבנת המושגים

כתוב מהי משפחה מסורתית ?

כתוב מהי משפחה מודרנית ?

ב. מהמושג הכללי לתיאור האישי

האם המשפחה שלך מסורתית או מודרנית?

בעבודה אבדוק ואחקור את מאפייני המשפחה שלי

יתכן מצב בו למשפחה שלי יש מאפיינים מסורתיים, וגם מאפיינים מודרניים.

בעבודה אתאר מהם המאפיינים המסורתיים, ומהם המאפיינים המודרניים?

בעבודה עודדו שימוש בתמונות, איורים, ראיונות, שאלונים ועוד...

סיכום ומסקנות

הסיכום הוא המקום גם להתייחסות האישית לעבודה : מה למדתם? מה דעתכם?
מה חוויתם במהלך כתיבת העבודה? מה עניין אתכם במיוחד? איזה מסקנות
הסקתם בהקשר לעבודה? האם אתם מרוצים? האם ניתן היה לעשות דברים אחרת?
מה היו הקשיים בהם נתקלתם במהלך עבודתכם?

סיכום ומסקנות - רפלקציה

- ❖ הנושא שבו עסקתי בעבודה הוא....
- ❖ חקרתי לעומק את משמעות המושג משפחה וגיליתי כי.../הבנתי כי..
- ❖ התמקדתי בעבודה זו בנושא.....
- ❖ ראינתי את...
- ❖ מהראיונות הבנתי ש...
- ❖ ערכתי תצפיות/ קראתי במקורות/ מקטעי עיתונות שקראתי למדתי ש...
- ❖ למדתי בעבודה ...
- ❖ הצלחתי להבין טוב יותר..
- ❖ נהניתי מאוד מ...
- ❖ מסקרן אותי להמשיך וללמוד על...

החלק האחרון בעבודה

במידה ויש

- נספחים
- שאלונים
- ראיונות
- תמונות

מקורות/ ביבליוגרפיה

הצעה למחווה לעבודה בנושא משפחה – 1 יח"ל – מסלול 10 שנות לימוד

נושא	עמודים
שער	1
תוכן עניינים	2
הקדמה	3
גוף העבודה	4-6
מסקנות	7
נספחים	8
מקורות	9

הצעה למחווה לעבודה

קריטריונים/מדדים	ניקוד
נושא העבודה	5
מבנה העבודה	5
תוכן העבודה	20
הצגה ברורה של הנושא	20
אופן השימוש במידע	10
רמת לשון וסגנון כתיבה	5
מעורבות אישית וניסוח מסקנות	20
יצירתיות ומקוריות	10
צורת הגשה	5

המשימה	משקל יחסי	קריטריונים להערכה	הגעת ליעד	אמצע הדרך	תחילת הדרך
--------	-----------	-------------------	-----------	-----------	------------

צנצנת אהבה לבני משפחתי

הצעה לפעילות סיום לעבודה הכתובה – ההתאמה לשיקול דעתכם!

ציוד לפעילות

- צנצנת פלסטיק לכל לומד (אם אפשר)
- דפי ממו
- טושים לכתובה

מה אפשר להכניס לצנצנת האהבה למשפחה?

- ברכה לכל בן/בת משפחה
 - תכונת אופי טובה לכל בן/בת משפחה
 - דברים שהמשפחה שלכם נוהגת לעשות יחד
 - כתיבת מתכון אוכל משפחתי
- הוסיפו כיז הדמיון והיצירתיות....

